

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	2
Enighed i Landbruget/Direktørskifte	3
Bredmosegaard i Himmerland	4
Liv i landsbyen	8-9
Bjergbygård Hestevognsmuseum	9
Nyt fra kredsene	10-12
Konseilspræsidenten	13
Landbrugsmessen på Gammel Estrup	14-15
Tre jubilæer	16

Tidsskrift for
 Dansk Slægtsgaardsforening

August - september 1996

Nr. 323 - 54. årgang

*Bredmosegaard ved Arden i Himmerland,
 har i sommer fejret 300 år i slægten.*

Læs om gården side 4-7

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

Kasserer og sekretær:

Inger M. Hansen, Bjerggårdsvej 9, 2840 Holte,
tlf. 42 80 25 37. Træffes bedst tirsdag og efter kl. 17.
Postgiro nr. 8 08 31 42

Ejendomsrådgiver:

Anders Frederiksen, Søndertoften 17, 9500 Hobro,
tlf. 98 51 10 25. Telefax 98 51 16 16

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gårdejer Carl Martin Christensen,
»Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby,
tlf. 64 85 11 74

Næstformand:

Gårdejer Peder Møller Frifelt,
»Lindgård«, Tyndkærvej 7,
6823 Ansager, tlf. 75 24 30 87
(Formand: Bladudvalget)

Gårdejer Vagn Mathiasen,
»Solgaard«, Toeltvej 4, Langerød,
3480 Fredensborg, tlf. 42 19 38 37
(Formand: Nordsjællandskreds)

(Ovennævnte tre udgør
hovedbestyrelsens
forretningsudvalg).

Gårdejer Poul Ancher Hansen,
»Stensebygaard«, Stensebyvej 23,
3730 Nexø, tlf. 56 48 84 60
(Formand: Bornholms Amt)

Gårdejer Jens Peter Hansen,
»Skovgaard«, Ty-Hastrupvej 10 B, 4690 Haslev,
tlf. 53 68 12 67

Gårdejer Arne Højland,
Bakkedraget 3, 4270 Hong,
tlf. 58 85 28 41
(Formand: Vestsjællands Amt)

Gårdejer Meta Larsen,
Kornagervej 54, 4640 Fakse,
tlf. 56 73 09 20
(Formand: Sjælland-Syd)

Proprietær Jens Peder Skov Jensen,
»Hobygården«, Hobyvej 37,
4983 Dannemare,
tlf./fax. 53 94 41 63
(Formand: Udvalget for økonomiske
og landbrugsmæssige sager og
Lolland-Falster afd.)

Gårdejer Poul Mahler,
»Egbo« Sandager Kirkevej 30, Sandager,
5610 Assens, tlf. 64 79 10 20

Gårdejer Elise Jensen,
»Højtoftgård«, Gammelby 40,
6100 Haderslev, tlf. 74 56 63 16
(Formand: Haderslevkreds)

Gårdejer H.C. Clausen,
»Holmbogaard« Langbro 2 A,
Ullerup, 6400 Sønderborg,
tlf. 74 46 12 86
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Ernst Plagborg,
Lindevej 4, 7200 Grindsted,
tlf. 75 32 04 12
(Formand: Ribe Amt)

Gårdejer Else Christa Bollerup Nielsen,
Skrumager Hovedgaard,
Skrumagervej 1, Sønder Bork,
6893 Hemmet, tlf. 75 28 00 12

Gårdejer Mads Andersen,
Skårupvej 4, Hanning, 6900 Skjern,
tlf. 97 36 20 74
(Formand: Ringkøbing Amt)

Gårdejer Oluf Fons Knudsen,
Ribevej 88, Ødsted, 7100 Vejle,
tlf. 75 86 50 29
(Formand: Vejle Amt)

Gårdejer Anders Knudsen Pedersen,
»Kjærsgård«, Skadholsvej 5,
Gjerbo, 7752 Snedsted,
tlf. 97 93 42 71

Gårdejer Jens Skytte,
»Aldrupgaard« Aldrupvej 3
8860 Ulstrup
(Formand: Midtjysk kreds)

Gårdejer Henry Slemming,
»Ryttergården«, Hammelevvej 23, Hammelev,
8500 Grenå, tlf. 86 32 01 99
(Formand: Arkivudvalget
og Århus Amt)

Gårdejer A.C. Winther Hansen,
»Trillbakkegård«, Korsbjergvej 3 b, Grydsted,
9240 Nibe, tlf./fax. 98 35 16 03
(Formand: Himmerlandskreds)

Gårdejer Esben Saksager,
Lindager 6
9760 Vrå, tlf. 98 98 85 68
(Formand: Vendsysselkreds)

Gårdejer Ingrid Houbak,
»Gedemaalsgaard«, Sakstrupvej 32, Bjergby,
9800 Hjørring, tlf. 98 97 10 36

Formanden skriver:

Her ved udgangen af juli er høsten af vinterbyg så småt i gang, og frøhøsten ligeså, og vi er alle spændte på, hvordan høstudbyttet bliver.

Igen i år har vejret artet sig meget forskelligt, de enkelte landsdele imellem, men generelt er der ikke faldet den regn vore afgrøder fortjener, og derfor kan vi næppe forvente de store udbytter. Vi fik 30 mm lørdag, den 27. juli, og de gør gavn for roer og græs, så vi glæder os over det.

Vi har netop holdt vores årlige møde i Jens og Anna Jensens fond. Jeg skal kort berette om regnskab og anvendelse af overskud.

Vi har en fondskapital på kr. 1.370.000 og den har givet et overskud på kr. 78.000 som igen i år er anvendt til rejselegater til unge landmænd under uddannelse.

Der er bevilliget to lån til etablering/generationsskifte - hver på kr. 75.000.

Vi har i år uddelt rejselegater til 11 unge, og jeg tror fortsat, at det er en god måde at anvende vort overskud på. Vi er i den heldige situation, at vi kan bevillige legater til de ansøgere, der lever op til vore kriterier, men der kommer dels for uden et hav af ansøgninger om tilskud til landbrugsskoleophold. Dem kan vi selvfølgelig ikke imødekomme, uanset at der nok er mange unge, der har det økonomisk svært i den teoretiske del af uddannelsen.

Den opgave kan vi ikke løfte.

»Slægtsgården« rummer jævnlige artikler fra vore legatmodtagere, og disse artikler bekræfter min opfattelse af, at her kommer vore penge til god nytte.

Sådan skal det gerne vedblive at være.

Fortsat god sommer og god høst!

Med venlig hilsen

Carl Martin Christensen.

Reserver nu
den 24. & 25. maj 1997
til årsmødet på Falster

Slægtsgårdsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16 eller
86 48 34 44, lokal 35
(onsdag kl. 11-15), fax 86 48 41 82

Arkivarer:

Ejgil Overby, »Klausholm«, Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Aage Kirkegaard,
Flojstrupvej 29, 8900 Randers,
tlf. 86 49 43 03

Dr. phil Jens Chr. V. Johansen
Dalgas Boulevard 72, 3.tv.
2000 Frederiksberg

Else-Margrethe Ransy,
Udbygade 19, 2200 København N,
tlf. 35 37 73 22 kl. 18-21
(fortrinsvis folketællinger)

Redaktion:

Ole G. Nielsen,
Lundforlundvej 8, 4200 Slagelse,
tlf./fax. 53 58 40 16

Nr. 324 udkommer omkring 20. oktober.
Stof til dette nummer skal være hos
redaktøren inden den 20. september.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk: Korsør Bogtryk ApS
4220 Korsør, tlf. 53 57 79 43
Fax 53 57 36 35

Enighed i landbruget!

De danske Landboforeninger og Dansk Erhvervsjordbrug har fundet sammen i en organisation. Det får denne kommentar med fra gårdejer A.C. Winther Hansen, medlem af Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse og medlem af Udvalget for økonomiske og landbrugsmæssige forhold.

Slægtsgårdsforeningen har siden årsmødet i 1993 i Slagelse, prøvet at få landbrugets top til at indse, at den eneste vej - for at få et tåleligt og ubureaukratisk erhverv - er sammenhold.

For at sikre en nogenlunde realistisk indkomst, efter den indsats der ydes, ligeledes for at stoppe den tendens til bureaukratisering, der gennem de seneste år er pålagt erhvervet, og som har irriteret dets udøvere.

Derfor kan vi fra Slægtsgårdsforeningen glæde os over, at der nu er meddelt en sammenlægning af De danske Landboforeninger og Dansk Erhvervsjordbrug.

Den fusion vil være et væsentligt skridt i retning af en forenkling af organisationstrukturen i landbruget.

Fusionen vil være muligheden for at få større indflydelse politisk.

Slægtsgårdsforeningen har blandet sig i diskussionen, for at bevare så mange landbrug som mest muligt, men vi må desværre konstatere, at der for øjeblikket er meget dårlig økonomi for kvægbedrifterne, der sammen med den nye landbrugslovs harmonikrav - som uforståeligt fik Dansk Familiebrugs fulde støtte - får mange kvægfolk til at sælge til svineproducenter, der har harmoniproblemer.

Der sammenlægges og dermed nedlægges et uhyggeligt stort antal landbrug, der med en rimelig erhvervs politik,

sagtens kunne have givet en fornuftig indtægt og en social tryk tilværelse.

Dansk Familiebrug og Dansk Slægtsgårdsforening har samme mål, nemlig at bevare så mange landbrug som muligt.

Hvor bliver Dansk Familiebrug dog af Peter Thomsen?

Kan der ikke komme en klar udmelding fra Familiebruget?

Tror du på, at uenighed mellem organisationer og foreninger kan føre til en tålelig fremtid?

Nej vel!

Vi må i denne dystre situation prøve med alle midler, at få et internt sammenhold uden skelen til politisk tilhørsforhold.

Kun et samlet landbrug kan sikre den politiske indflydelse!

Det er for mig fuldstændig uforståeligt, at der ikke kommer en reaktion fra et bredt udsnit af vore organisationsformænd over vores minister - landbrugs- og fiskeriminister Henrik Dam Kristensens udtalelser om, at så snart vi får landbrugsstøtten væk, vil forbrugerne få meget billigere fødevarer.

Hvordan har ministeren tænkt sig, at de danske landmænd i fremtiden skal kunne klare nye investeringer, der er nødvendige p.g.a. nedslidning og forældning af produktionsapparatet?

Husk på, at de danske landmænd mangler den kompensation, der blev lovet dem i GATT-forliget.

A.C. Winther Hansen.

H. Vensild

Direktørskifte på Dansk Landbrugsmuseum, Gl. Estrup

Med udgangen af januar 1996 fratrådte Annette Hoff stillingen som direktør for Dansk Landbrugsmuseum. Årsagen skyldtes rent private forhold og et ønske om at kunne prioritere sin tid på anden måde.

Fra Dansk Slægtsgårdsarkivs side benyttede vi lejligheden til at takke Annette Hoff for den enestående venlighed og hjælpsomhed hun altid har udvist overfor dets medarbejdere.

Med tiltrædelse fra 1. maj 1996 har Kulturministeriet udnævnt museumsdirektør Henrik Vensild, Bornholms Museum, til ny direktør for Dansk Landbrugsmuseum. Han har en fortid ved landbruget, er uddannet etnolog og er 54 år gammel. I 23 år har han været leder af Bornholms Museum i Rønne og Melstedgård - Bornholms Landbrugsmuseum. Indtil Bornholms Kunstmuseum for nogle få år siden fik egne bygninger, personale og egen leder, var han også leder af dette museum.

I sin bornholmske direktørtid har Henrik Vensild udvist et usædvanligt talent for nyskabelse, inspiration og udvidelse af landbrugsmuseet, så det nu personalemæssigt er det

største af sin art i landet. Det må derfor siges at være særdeles heldigt, at en mand af hans kapacitet for fremtiden vil være leder af Dansk Landbrugsmuseum, Gl. Estrup. Fra Dansk Slægtsgårdsarkivs side håber vi nu på et fortsat godt samarbejde.

I anledning af direktørskiftet blev der 9. maj afholdt reception på landbrugsmuseet, hvor fra Dansk Slægtsgårdsforenings side deltog arkivudvalgsformand og de to arkivarer, som herved fik lejlighed til at lykønske Henrik Vensild med stillingen. Der var mange mødt frem til receptionen bl.a. kommunalpolitikere, repræsentanter fra andre museer og ikke mindst museets mange venner blandt områdets laug og foreninger. De mange taler ved receptionen blev indledt af museets nabo, museumsinspektør, Vibeke Nielsen fra Jyllands Herregårdsmuseum, Gl. Estrup. Hun er enke efter tidligere museumsdirektør og Dansk Landbrugsmuseums skaber, Svend Nielsen og har gennem mange år været bekendt af Henrik Vensild. Receptionen sluttede med at den nye museumsdirektør takkede hver af de talende.

E. Overby

Bredmosegaard i Himmerland

Det er en sjældenhed, at der markeres et 300 års gårdjubilæum, men den 1. juli 1996 markerede Astrid og Johannes Christensen 300 året for familiens overtagelse af Bredmosegaard ved Arden i Himmerland.

Det er bemærkelsesværdigt, at Astrid og Johannes Christensen »kun« er syvende generation på gården.

Det skal også med, at Johannes Christensen er et af Dansk Slægtsgårdsforenings aller ældste medlemmer (blev medlem i 1942).

I 1682-1684 blev hele landets agerjord målt op og beregnet, så der kunne udskrives en mere retfærdig skat på jorden, til afløsning af det gamle landgilde.

Det bedste ved denne opmåling af al landbrugsjord er, at vi idag har en komplet beskrivelse af hvert sogn, dets gårde og huse. Tilliggendet opgivet i tdr. hartkorn og tdr. land.

Bredmosegaard ligger i Brøndbjerg, Rostrup sogn. Hindsted Herred i det gamle Aalborghus Amt. I landsbyen Brøndbjerg var 11 gårde og et hus med jord. Det samlede hartkorn var godt 26 tdr. og arealet var 316 tdr. land.

Landsbyens Brøndbjerg udskiftedes i 1793. Da havde alle gårde fået samlet deres jord i en eller få parceller.

Bredmosegaard blev liggende i landsbyen indtil omkring 1820, da den blev flyttet ud sydøst for landsbyen med den nuværende beliggenhed.

Godshistorisk var herregården Willestrup ejer af sognet indtil overgangen til selveje.

Slægten

Slægtens første mand på Bredmosegaard var Jens Christensen-Gade, han blev født omkring 1656 som søn af fæster Chresten Jensen-Gade, fæster i Tisted, Astrup sogn, der også hørte under Willestrup gods.

I 1696 overtog Jens Christensen-Gade fæstet på Bredmosegaard, der lå i nabosognet til hans hjem. Gårdens hartkorn var dengang 2 tdr. 3 skpr. 0 fjk. 2 alb.

Den 18. oktober 1696 blev Johannes Christensen-Gade gift i Astrup kirke med Johanne Christensdatter. Hun må være født i 1671, for da hun døde i 1739 blev hendes alder opgivet til 68 år.

I ægteskabet var børnene:

Maren - døbt 28. november 1697.

Kirstine - døbt 1. januar 1701.

Ane - døbt i 1703.

Dorthe - døbt 15. marts 1705.

Karen - døbt 24. juli 1707.

Chresten - døbt 26. april 1711.

Søren - døbt 14. april 1715.

Jens Christensen-Gade døde 87 år gammel i 1743, og yngste søn Søren Jensen-Gade overtog fæstet.

Han blev gift i Oue kirke den 29. juli 1740 med Maren Joensdatter. Hun var født i 1715, datter af Joen Kjeldsen i Barsbøl i Oue sogn. Hun døde i 1794 - 79 år gammel.

Den 1. juli markeredes 300 års slægtsjubilæet på Bredmosegaard. Landsformanden Carl Martin Christensen og lokalformanden A.C. Winther Hansen med fruer var mødt op for at lykønske, og det blev en festlig eftermiddag, hvor også pressen var mødt frem.

På Bredmosegaard har man et dokumentskab, som har været Søren Jensen-Gades.

I ægteskabet var børnene:

Jens - døbt 23. juli 1741.
 Karen - døbt 22. marts 1744.
 Joen - døbt 24. oktober 1745.
 Niels - døbt 4. juli 1747.
 Laust - døbt 27. december 1750.
 Jesper - døbt 28. januar 1753.

Søren Jensen-Gade døde i 1798 - 83 år gammel.

I 1776 havde sønnen Laust Sørensen-Gade overtaget fæstet på Bredmosegaard.

Den 12. januar 1776 blev han i Oue Kirke gift med Karen Nielsdatter. Hun var født i 1746 og levede til 1833.

De fik børnene:

Maren - døbt 10. november 1776.
 Niels - døbt 1. januar 1776.
 Søren - døbt 16. april 1781.
 Mette Marie - døbt 14. september 1783.
 Dorthe - døbt 21. maj 1786.

I Laust Sørensen-Gades tid blev landsbyen Brøndbjerg udskiftet, og Johannes Christensen fortæller, at på matrikelkortet fra 1793, ses i det sydøstligste hjørne »Bredmose« også kaldet »Østre Marken«. Det blev Laust Gades og fik nr. 1 ved udskiftningen.

Gården lå da i Brøndbjerg som den østre af gårdene, men omkring 1820 flyttedes den ud.

Gården Nørvangen - nr. 10 ejedes i 1793 af Christen Gade, søn af Jens Christensen-Gade.

Karen Nielsdatter og Laust Sørensen-Gade overdrog i 1811 fæstet på gården til sønnen Søren Laustsen-Gade, men blev boende på gården som aftægtsfolk.

Han døde 24. april 1826, og hun den 11. juni 1833.

Søren Laustsen-Gade blev gift første gang med Bodil Sørensdatter. Hun var født i 1784 og døde 17. februar 1821.

De fik børnene:

Kirsten - hjemmedøbt 19. juli 1812.
 Laurs - født 17. juli 1815.

Søren Laustsen-Gade blev i sit andet ægteskab gift med Maren Pedersdatter. Hun var født i 1793 og døde i 1847.

I dette ægteskab var børnene:

Bodil Katrine - født 20. juli 1823.
 Død 26. december 1823.
 Niels Peter - født 3. marts 1825.
 Død 3. marts 1829.
 Christen - født 16. januar 1827.
 Død 25. maj 1827.

Christen - født 29. april 1829.

Der findes skifte efter Maren Pedersdatter i Willestrup Skifteprotokol, og ifølge dette fik enkemanden bevilling til at sidde i uskiftet bo sammen med sønnen Christen, der var 16 år.

*Fra venstre ses
 Kate Christensen,
 Leif Bødker Christensen,
 Astrid Agth Christensen,
 Johannes Christensen,
 Carl Martin Christensen og
 A.C. Winther Hansen*

Han skulle senere blive 5. generation på gården.

Søren Laustsen-Gade døde 17. september 1854 - 73 år gammel, og hans yngste søn - Christen Sørensen overtog fæstet, der er dateret 24. september 1854.

Den 16. september 1869 fik Christen Sørensen selvejer-skødet på Bredmosegaard, prisen var 2600 Rigsdaler.

Ved matriklen af 1844 fik Bredmosegaard matrikel nr. 10a.

Den 21. april 1855 blev Christen Sørensen gift i Rostrup kirke med Marie Pedersdatter, som var født i Ejdrup - på den anden side af Rold Skov, men hvis fader var flyttet til Ringelsig i Vive Sogn. Hun var født i 1825 og døde 25. april 1913.

De fik børnene:

Maren - født 3. februar 1856.

Søren - født 18. december 1858.

Christen Sørensen døde i 1904 og enken i 1913, men allerede den 11. januar 1892 havde Søren Christensen overtaget hjemmet.

Den 28. december 1907 blev han gift i Astrup Kirke med Mette Marie Sørensen, der var født i Vester Korup den 7. juli 1874.

De fik to sønner:

Christen Marius Christensen

- født 16. april 1908.

Johannes Marius Christensen

- født 31. december 1912.

Søren Christensen døde den 30. oktober 1930, og enken sad med Bredmosegaard til 1. maj 1935, da sønnen Johannes Christensen - den nuværende ejer overtog den.

Johannes Christensen har med undtagelse af de to år, hvor han var gardes og på landbrugsskole, levet på Bredmosegaard.

Den 4. maj 1935 blev han gift i Astrup Kirke med Astrid Agth Bødker, fra »Strandlyst« på Amager.

Det er en slægt, der nedstammer fra de hollændere, som kong Christian den Anden fik dertil.

De har børnene:

Asger Bødker Christensen.

Leif Bødker Christensen.

Trein Bødker Christensen.

Søren Bødker Christensen.

Erling Bødker Christensen.

(Nr. 3 og 4 er tvillinger).

Gården

Til Bredmosegaard hørte 150 tdr. land, senere har Johannes Christensen købt to ejendomme til på tilsammen 30 tdr. land. De 100 tdr. land er agerjord, 60 tdr. land er skov, 10 tdr. land er eng og 10 tdr. land er mose.

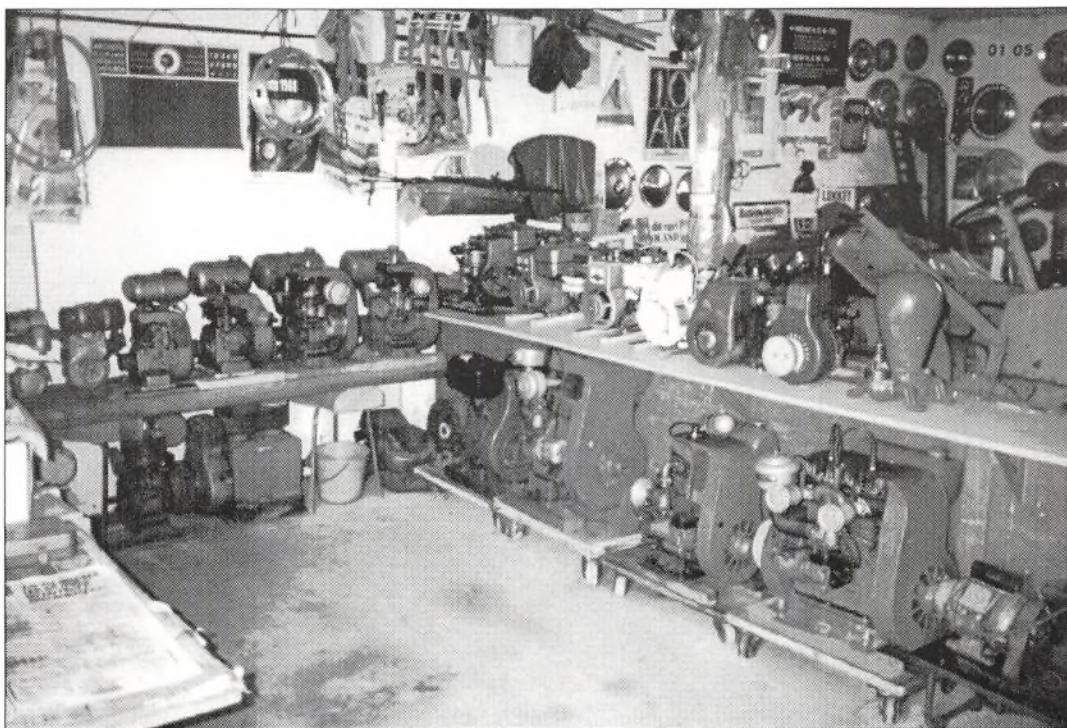
Allerede i 1950 holdt Johannes Christensen op med at have køer.

Siden 1979 har jorden været lejet ud på femårige perioder.

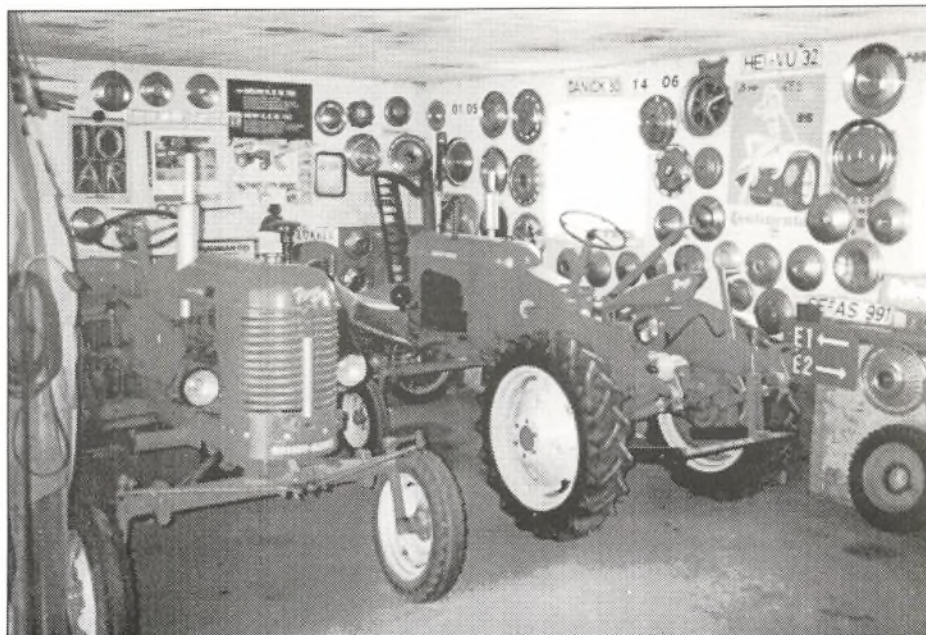
Gårdens bygninger, have og omgivelser passer Johannes Christensen selv.

Stuehuset er opført i 1909. Den store lade er fra 1896 og ombygget i 1952. Kostalden blev bygget i 1933. Hestestalden blev ombygget til garage i 1952.

Johannes Christensen har altid interesseret sig for mekanik. I 1935 købte han en traktor - en Fordson med jernhjul. I 1948 købtes en ny Fordson, og den bruger Johannes Christensen endnu.

I garagen er en prægtig samling af gamle pumper, haveredskaber, hjulkapsler m.v.

Der står gamle traktorer, velholdte og køreklare. Enkelte bliver brugt endnu.

I 1951 tog Johannes Christensen til Gedsergård på Falster og købte en mejetærsker, der kun var brugt et år. I 1960 kom der en ny mejetærsker på gården, og den kørte Johannes Christensen med indtil 1975.

Johannes Christensen fortæller, at da han i 1951 fik sin første mejetærsker, kom købmanden og betrodde ham, at han ikke måtte bruge det korn, der var høstet med mejetærskeren til såsæd, for det var ikke rigtigt modent og ville ikke spire!

Johannes Christensen vidste dog bedre.

Dagbogen

I Johannes Christensens arkiv findes en bog for hver traktor, som han har haft. Her står alt. Både om vedligeholdelsen og dag for dag hvem, der har kørt med den, på hvilken mark og med hvilket redskab.

Moderen Mette Marie Christensen skrev dagbog i 10 år, og da Johannes Christensen overtog gården, fortsatte han. Nu står der 71 bøger i skabet, en side pr. dag. Det er landbohistorisk en uvurderlig kilde.

Samleren

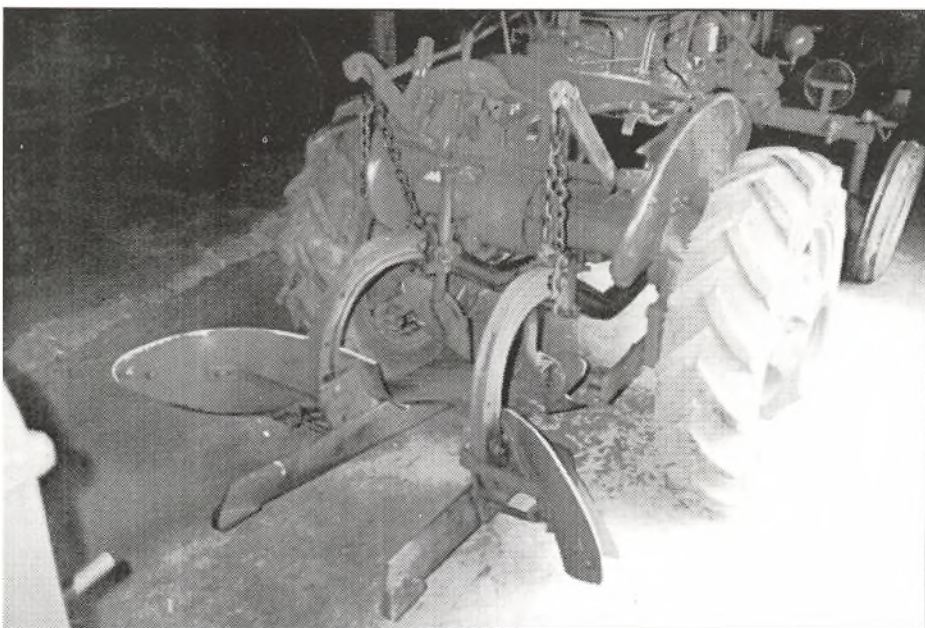
Johannes Christensen er samler. Når man kommer inden for i stuehuset bemærker man mange minder om slægtsledene. Men kommer man ud i garagen eller laden, så vrimler det også med interessante ting og sager.

I garagen hænger en stor samling af hjulkapsler. Der er utallige vandpumper af alle slags, haveredskaber o.m.a. I laden står 30 traktorer, som er velholdte og køreklare. Nogle traktorer har været brugt på gården, men de fleste har Johannes Christensen hentet rundt omkring for at bevare dem. Den grå Ferguson er der, men også det nok så sjældne kopi, som Ford sendte på markedet.

Bredmosegaard er et meget interessant sted. Dels fordi slægten har siddet med gården i 300 år, men også fordi Johannes Christensens samling af landbrugsmaskiner, redskaber o.s.v. samt hans dagbøger, maskinbøger m.v. viser landbrugets udvikling i de sidste 70 år.

Bredmosegaard er en rigtig slægtsgård, med minder om de gamle slægtsled og med respekt for det erhverv man har udført.

OGN.

Johannes Christensen har ikke alene traktorerne, men også redskaberne. Her ses en meget gammel form for »vendeplov«.

Når man kører den en vej, er den ene plov nede, og når man kører modsat bruges den anden plov.

Liv i landsbyen

af Anne Knudsen, formand for Landsforeningen af Landsbysamfund

I Danmark er der 3 landsbyforeninger.

Det synes rigeligt, især fordi de har samme formål. Og forvirringen om hvad de hedder og hvordan de virker er nærmest total. Det må være på sin plads at give en god forklaring, og det kræver nok lidt historisk indsigt:

I forbindelse med kommunesammenlægningen i begyndelsen af 1970'erne, opstod der Borger- eller Beboerforeninger overalt i landet. De var oftest resultatet af bekymringer om den nye lange vej til borgmesteren, byrådet og myndighederne, - i modsætning til de lokale afgørelser hos sognerådsformanden, der boede tæt på.

Landsforeningen af Landsbysamfund blev derfor dannet i 1976.

Den første formand hed Carsten Abbild fra Fyn og næstformanden hed Ole Glahn fra Sjælland.

Et af de grundlæggende principper for foreningen var, at man skulle være **uafhængig af organisations- og partipolitiske interesser**. Dette princip viser sig at give både handlefrihed og troværdighed. Desværre giver det også god anledning til intern strid!

I midten af 1980'erne opstillede Carsten Abbild til Fyns Amtsråd.

Det affødte en voldsom diskussion i Landsforeningen om uafhængigheden af partipolitiske interesser. Resultatet blev at Carsten Abbild trak sig ud af Landsforeningen af Landsbysamfund og startede sin egen forening, Landsbyer i Danmark, hvor han naturligt blev formand. Foreningen - **LiD** - består idag, mens Carsten Abbild langsomt har trukket sig hen imod sin politiske karriere.

Landsforeningen af Landsbysamfund fortsatte til gengæld linien, med Ole Glahn som formand.

I de følgende år kom der nye formænd for LAL. Det ulønnede og idealistiske arbejde kræver sit ... - og Ole Glahn er idag amtsrådsmedlem på Sjælland, valgt på en borgerliste - kæmpende for landdistrikternes beboere i hele landet.

Samtidig blev der, fra »landbrugets« side, taget initiativ til at etablere en paraplyorganisation m.h.p. at vende udviklingen i landdistrikterne og landsbyerne. Medlemmerne var allehånde. Foruden Landboforeningerne og Husmandsforeningerne var **LiD**, Landsforeningen af Forsamlingshuse med, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Sammenslutningen af Danske Småøer, Midtjysk Energikontor, Købmandsforeninger, Håndværksrådet, Ørnhøj's Fremme o.m.a. medlemmer. Alle ville vende udviklingen!

I en kortere periode var Landsforeningen af Landsbysamfund også medlem af paraplyorganisationen.

Men »landbruget« organiserede sekretariatet for paraplyorganisationen på Axelborg og følte sig derfor berettiget til at besætte formandsposten og den afgørende beslutning i organisationen («den som betaler, bestemmer«).

Det medførte endnu en konflikt i Landsforeningen af Landsbysamfund - i forhold til grundlæggende princip om uafhængighed af organisationer.

LAL meldte sig ud af paraplyorganisationen - og idag fremstår det samlede billede i Danmark som om der er 3 landsbyorganisationer, nemlig paraplyorganisationen Komitè for Landsbyer og Landdistrikter (landbrugets), Landsforeningen af Landsbyer i Danmark (Carsten Abbilds forening - under samme paraplyorganisation) og Landsforeningen af Landsbysamfund - den oprindelige og ældste!

Landsforeningen af landsbysamfunds arbejde

Landsforeningen af Landsbysamfund har idag godt og vel 400 medlemmer. De fleste er borger/beboerforeninger og mindre end halvdelen er personlige-, kommunale- eller institutiale medlemsskaber. Plus abonnenter på vort medlemsblad »Landsbynyt«. Disse abonnenter er typisk pressen, biblioteker og Folketingets partier.

Landsforeningen har 7 bestyrelsesmedlemmer og 2 suppleanter. Vi mødes hver 4.-6. uge i Odense, så »midt i landet« vi kan.

Bestyrelsen og foreningens arbejde fungerer tre veje:

1. Bestyrelsens medlemmer og formand deltager i så mange af ministeriernes udvalg, af betydning for landdistrikterne, som muligt, og øver den indflydelse, det er muligt.
2. Informationer videregives og inspirationer modtages via »Landsbynyt«, som udkommer 8 gange om året.
3. Medlemmer søger råd og erfaringer gennem lokale medlemmer af bestyrelsen, som formidler kontakt til relevante »ildsjæle«.

Derudover bearbejder bestyrelsens medlemmer pressen så godt som muligt, om livsvilkårene for landsbyernes og landdistrikternes befolkning!

Trods de historiske baggrunde for forskelligheden af landsbyforeninger, arbejder de »tre« godt sammen på konkrete områder:

Miljøministeriets udspil omkring strukturen for detailhandelen i Danmark gav anledning til et samlet modspil fra landdistrikterne.

Samme ministeriums revision af Naturbeskyttelsesloven i efteråret giver også anledning til modspil om f.eks. skiltningsregler i det åbne land.

Landsforeningens udspil til fælles sekretariat

Et forslag fra Landsforeningen af Landsbysamfund bearbejdes lige nu seriøst mellem landsbyforeningerne.

Et fælles og uafhængigt sekretariat for landdistrikterne som kan varetage de opgaver, som de enkelte foreninger har ressourcer til, og som de alle har ønske/behov for at varetage. Samtidig kan foreningernes suverænitet bevares.

Hvad kan sekretariatet tage sig af?

- * Foreningerne har behov for at udgive mere information om landdistrikternes vilkår og opgaver.
- * Foreningerne har behov for at arrangere og deltage i seminarer og konferencer for landdistrikternes ildsjæle.
- * Foreningerne har behov for samme muligheder på internationalt plan.
- * Foreningerne har behov for at opsamle og systematisere viden og erfaringer.

Et sådant fælles uafhængigt sekretariat vil kunne få tilført midler udefra, som hidtil ikke har været til rådighed - fordi samarbejdet mellem foreningerne ikke har været formaliseret.

Landsbyforeningerne arbejder på udarbejdelse af retningslinier for repræsentationskabet, bestyrelsen og den daglige leder. Vi håber alt er på plads i løbet af efteråret, så arbejdet kan behandles på LALs generalforsamling først i november.

Hvad skal sekretariatet ikke tage sig af?

Det er LALs standpunkt at det fælles sekretariat IKKE skal varetage de enkelte foreningers daglige sekretærarbejde eller medlemsoplysning.

Der skal IKKE opstå en ny paraplyorganisation.

Idéen er først og fremmest at tilgodese de behov og opgaver, som foreningerne ikke magter at løse hver for sig.

Hvem kan være med?

Der findes forskellige organisationer i landdistrikterne, som kunne have glæde af at være med. F.eks. Slægtsgårdsforeningen eller det nye Netværk af Gårdbutikker.

Foreløbig er forhandlingsparterne nogenlunde enedes om at det er de tre landsbyforeninger, som tegner sekretariatet. For ansvarligheden og overskuelighedens skyld.

Det henviser eventuelle andre interesserede til at melde sig ind i een af de foreninger.

Med mit forslag til en ny form for samarbejde mellem landsbyorganisationerne ønsker jeg at landsbyarbejdet kan få tilført nye ressourcer af både menneskelig, praktisk og økonomisk karakter.

Anne Knudsen

Bjergbygård hestevognsmuseum

Mellem Holbæk og Kalundborg ligger landsbyen Stig Bjergby, hvor den gamle hovedgård Bjergbygård stadig ligger i landsbyens udkant. Her har man i år åbnet et museum for gamle hestevogne og redskaber.

Museumsforeningen, der hedder: »Foreningen Bjergbygård hestevognsmuseums venner« blev stiftet i 1994. Det er her - som så mange andre steder - interessen og engagementer, der holder museet i gang. Al arbejdskraft er ulønnet, vogne og redskaber forbliver ejerens ejendomme, men tingene deponeres på museet. Vedligeholdelsen af de enkelte vogne påhviler ejerne.

At det blev den gamle herregård Bjergbygård, der kom til at danne rammen om hestevognsmuseet, skyldes at godsejeren tilbød at stille en længe til rådighed.

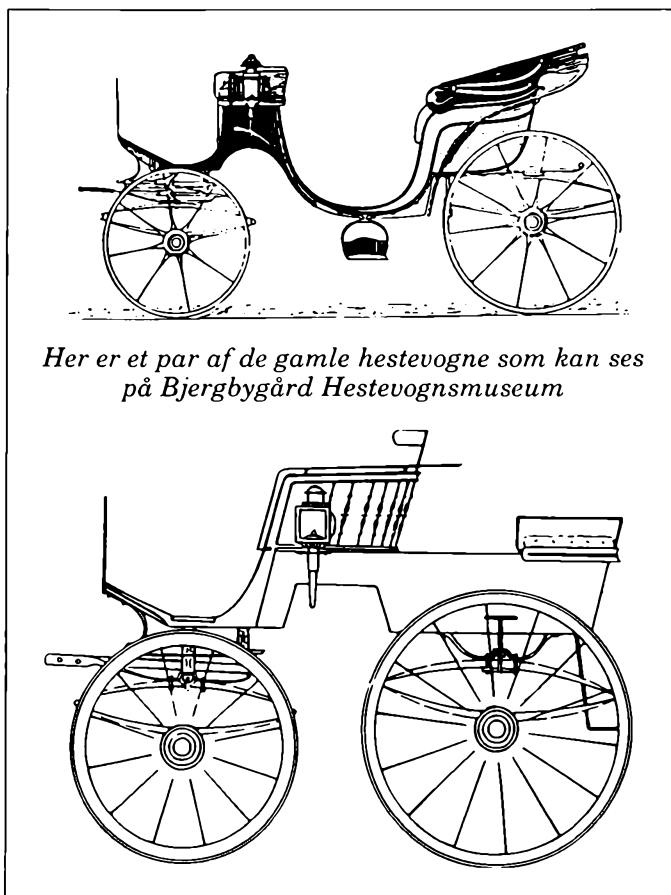
Det er en gammel kostald, der af den forrige godsejer blev lejet ud til militæret. Senere blev den anvendt til lagere for godsejerens vin. Den tidligere ejer havde en farm i Australien, og han importerede vin.

Nu er den gamle længe blevet rammen om 40 hestevogne og nogle redskaber.

Hermed er ideen til søndagsturen giver videre.

Der er åbent hver week-end mellem 12.00 og 17.00, og efter aftale med museets formand Evald Andersen, telefon 53 47 55 46.

OGN.

Her er et par af de gamle hestevogne som kan ses på Bjergbygård Hestevognsmuseum

Nyt fra kredsene

MIDTJYSK KREDS

I det skønneste sommervejr - den 11. juni - havde kredsens en aftenudflugt til middelalderborgen Spøttrup. Ca. 40 medlemmer mødte op. De blev modtaget af museumsinspektør Hans Ole Mathiasen. Først vistes vi rundt på voldene, derefter førte han deltagerne ind i borgen, og fortalte om Nationalmuseets indretninger og ideer. Til slut fortalte han om forslagene til en eventuel etablering af en middelalderby på stedet.

Der blev også mulighed for at bese den smukke park, og aftenen sluttede på restaurant »Borgen«, hvor fhv. borgmester Aksel Pedersen berettede med megen lune om borgens forskellige ejere, hvor han især dvælede ved legatstifteren Nis Nissen, der var en af tidens største studehandlere. Det blev en spændende aften, som deltagerne gav rosede ord med på vejen.

Kredsens sommerudflugt bød på to interessante gårdbesøg.

Mansamledes på Vindumovergård, hvor godsejer Hans de Neergaard fortalte om gården og kirken samt den moderne driftform med satellitovervågning af markerne.

Derefter var man en tur gennem markerne og turen fortsatte til forsamlingshuset, hvor der var eftermiddagskaffe, og der kunne stilles spørgsmål.

Mens man sad ned fortalte Anne Knudsen, Rødbøggård i Vindum om Landsforeningen af Landsbysamfund, som hun er formand for. (Læs kronikken side 3). Derefter fortalte hendes mand, gårdejer Jens Knud Knudsen, om Rødbøggård og slægten, som har ejet området siden 1804.

På trappen til Rødbøggård ses Anne og Jens Knud Knudsen sammen med kredsformand Jens Skytte, der takker for et interessant besøg. Bag formanden står Niels Klode fra Fur.

RIBE AMT

Tirsdag, den 4. juni var Slægtsgårdsforeningen i Ribe Amt på virksomhedsbesøg hos fabrikken Primo Plast Danmark A/S.

De fremmødte fik en virkelig interessant aften med fabrikschef Torben Olesen som kyndig vejleder og god fortæller om virksomheden, fra en beskeden begyndelse til den store veldrevne fabrik, den er i dag.

Under rundgangen bemærkede man, at det var en

Godsejer Hans de Neergaard, Vindumovergaard ved siden af tavlen med slægtsvåbenet.

Slægten de Neergaard er en udbredt godsejerslægt. I 1780 blev to brødre optaget i den danske adelsstand. I Kancelliets forelæggelse af sagen hedder det om motiveringen: »fordi de ere formuende folk, gode agerdyrkere, og som kan ære den stand, hvori de ved denne Deres Majestæts Naade kommer«. Våbenet henviser til agerdyrkerne. Her ses tre hvedeaks og en krone.

Dagen sluttede med besøg på Rødbøggård. Anne og Jens Knud Knudsen har 125 tdr. land foruden 75 tdr. land i forpagtning. Der er 100 stk. Hereford, 370 søer og 18.000 fedesvin.

Besøget på Rødbøggård bød på en meget smuk travetur gennem området.

Midtjysk Kreds sommermøde havde også tid til generalforsamlingen i kaffepausen, og kredsens nye formand Jens Skytte, Aldrupgaard aflagde en kort beretning om de afviklede aktiviteter.

E. Overby

Tegningen af våbenet.

Slægten de Neergaards våben.

Tre gennem en guldkrone stukne hvedeaks i blått felt.

På hjelmen over en i blått og guld flettet vulst en guldkrone.

Skjoldet er behængt på hver side med en laurbærkrans.

meget renlig produktion, der gjorde det muligt at udstille malerier, standure og andre antikviteter i kontorer og fabrikshaller.

Man fik indtryk af en super moderne produktion, parret med viljen til at tage hånd om fortidens kulturelle værdier.

Primo Plast var vært ved kaffebordet i kantinen.

Her holdt kredsens sin ordinære generalforsamling, hvor alle valg var genvalg.

P. M. F.

SJÆLLAND SYD

Den 8. juni var 50 medlemmer på tur til Skåne. Første stop var på Mariedalsgård i Hjelphult. De 110 ha drives bl.a. med korn og sukkerroer, og hele avlen bruges til fremstilling af hundemad, der sælges i Sverige, Finland og Norge.

Efter middagen på gæstgivergården i Jonstrup besøgte vi Mici og Klaus Lejre på Louisenfred. De er tredje generation som forpagtere på gården, der er på 300 ha. Der er 600 slagtesvin og 50 tyre. I Skåne er de fleste gårde forpagtede under gamle kongsgårde, og den ældste søn kan overtage forpagtningen, der er 5 årig.

På Louisenfred blev vi budt indenfor i det store smukke stuehus, og det var en oplevelse.

Vi kørte derefter op til Kullen, fulgte så Øresundskysten til Sofiero, der tidligere var sommerresidens for den svenske kong Gustav VI Adolf. Han testamenterede slottet og parken til Helsingborg kommune, der holder det smukt ved lige, stedet er et yndet udflugtsmål, og her sluttede turen.

Den 17. juli havde kredsen sin halvdagstur, der gik til Sallerup i Sydsjælland, hvor vi besøgte Hanne og Poul Skov Nielsen, Søndervang, Thorkild W. Jensen, Bromosegård samt Erna og Jørgen Hansen, Stenbækgård, som har oprettet »Sallerup Driftfællesskab I/S«.

Vi samledes på Søndervang, hvor Poul Skov Nielsen fortalte om Driftfællesskabet.

De 110 medlemmer så derefter markerne med korn, frø, sukkerroer og gulerødder. Undervejs besøgte vi Bromosegård og Stenbækgård. Vi gjorde også et stop ved Fuglebæk Pumpestation. Her berettede Jørgen Hansen om afvandingen af 2.000 ha lave arealer.

Det var en meget fin tur, dels var det interessant at høre om driftfællesskabet, dels er alle gårdene slægtsgårde.

Solveig Holtet-Kristiansen.

Søndervang

Bromosegaard

Stenbækgård

FYNS AMT

Sommerudflugten blev i år afholdt den 5. juli. De 80 medlemmer, der deltog, mødtes på Ubberudgård ved Odense, hvor Peter Østbjerg bød velkommen og fortalte om gården, som de havde haft i 9 år.

Ubberudgård har haft en meget omskiftelig tilværelse, hvad angår ejerforholdet. Gården drives med strudse og skotsk højlandskvæg. Med forpagtning drives 103 ha, der er delt mellem korn/frø, græs og juletræer samt lidt elefantgræs.

Efter at have set strudsekyllingerne i stalden, kørte vi i marken og så de store avlsdyr. En struds er 20-26 uger inden æglægning og får 25-30 kyllinger om året. De slagtes, når de er godt et år og vejer 110 kg. Indenfor strudseproduktionen er det målet at nå 180.000 slagtinger om året.

Efter at have set strudsene, kørte vi til den nærliggende Blommenslyst Kro, hvor middagen ventede.

Om eftermiddagen besøgte vi Ingrid og Niels Nielsen, Troelsmose i Gundsø. Forinden havde værtparret arrangeret en dejlig køretur i det meget naturskønne område Blommenslyst-Slukefter-Langesø. Turen gik ad helt små veje, som ikke stedkendte tvivlede på eksisterede.

På Troelsmose blev vi budt velkommen af Ingrid Nielsen, som fortalte om gårdens historie, hvor slægten kan føres tilbage til 1624. Sønnen Jørgen Nielsen, som har overtaget gården, men bor på nabogården Rosendal - er 11. generation.

Jørgen Nielsen fortalte om driften, som er baseret på kvægbrug med en malkebesætning på 130 stk. Arealet er 90 ha, som fortrinsvis drives med grovfoder.

Vi så familiens smukke hjem, var rundt i haven og i staldene. Man beundrede den orden, der var overalt.

En fin og interessant dag sluttede med, at værtparret bød på en forfriskning i haven.

Mogens Andersen

Ubberudgårds strudsefarm blev besøgt af Fynskredsens medlemmer den 5. juli.

Nyt fra kredsene

VENDSYSSELKREDSSEN

Sommerudflugten - den 8. juni - gik i år til Den økologiske Landbrugsskole på »Centralgården« midt i Store Vildmose.

Lærer Jens Bang Andersen fortalte om landbrugsskolen og viste rundt.

Ved kaffen, som vi nød i skolens spisesal, fortalte Jens Bang Andersen om Centralgårdens tilblivelse, som led i bekæmpelsen af kvægtuberkulosen i 1930'erne.

Der blev også tid til at afholde generalforsamling, og kredsformanden Esben Saksager aflagde beretning og alle valg var genvalg.

Derefter kom lærer ved VUC i Brønderslev - Annamette Andersen for at tage os med på en tur ud i Vildmosen, hvor hun fortalte om mosens tilblivelse og historie, om mosens udnyttelse og om kampen for at bevare få stykker af den rigtige højmose.

Det var en meget interessant eftermiddag, men p.g.a. torden og regn var vi kun en snes stykker.

Ingrid Houbak.

BORNHOLMS AMT

Sommerudflugten og generalforsamlingen blev afholdt den 6. juni på Ladegård i Klemensker. Gårdejer Orla Kofoed fortalte først om Ladegårds historie og beliggenhed.

Om slægten blev det fortalt, at den kom fra Sønderjylland, og en af forfædrene havde haft skødet på gården i 71 år, og havde selv drevet den i 60 år. Vedkommende havde også været med til at sætte sit præg på Bornholms landbrug.

Efter kaffen og generalforsamlingen så man »Ladegårds Museum«, som Orla Kofoed i årenes løb havde samlet.

Poul Ancher Hansen.

VESTSJÆLLANDSKREDSSEN

Efterårsturen afholdes torsdag, den 19. september. Vi samles kl. 10.30 på Sporvejsmuseet ved Skjoldnæsholm. Her kikker vi os om, og kan i remisen spise den medbragte mad.

Derefter kører vi til Nyvang ved Holbæk, hvor vi ser Andelslandsbyen med husmandssted, mejeri, smedie og brugsforening.

Turen fortsætter forbi Maglesø til Strandparken i Holbæk, hvor middagen venter.

Arne Højland.

Velkommen til nye medlemmer:

Pensioneret overlærer
Birthe Ott
Lundbyvej 2, Hammer
4700 Næstved

Johanne Eltong
c/o Johnny Frederiksen
Rønslundevej 13
7361 Ejstrupholm

Gårdejer Christian Schmidt
Kielsbjergvej 6, Bovrup
6200 Aabenraa

Hedvig Møller
Mejeritoften 14, Blans
6400 Sønderborg

Gårdejere Anette og
Jens Kristian Michelsen
»Postdam«,
Feldstedvej 25
6300 Graasten

Gårdejere Mette og
Peter May Christensen
»Nørreballe«,
Skovvej 17, Havnbjerg
6430 Nordborg

Anne Marie og
Jørn Brodersen Bach
Todsølvej 46
6360 Tinglev

Gårdejer Eigil Madsen
»Ulleruplund«
Kalvetoft 15
6400 Sønderborg

H.P. Hansen
Engvej 23, Ramsing
7660 Spøttrup

Gårdejer Ole Gad
Sønderskovvej 47
6780 Skærbæk

Jørn Høgh
Kanalvej 19, Endslev
8500 Grenaa

Gårdejere Karen og
Niels Møller
»Nørre Karstoft«
Nørre Karstoftvej 30
6933 Kibæk

Gårdejer Mette Marie Vind
»Rosengaard«
Skovbøllingevej 4B
Pjedsted, 7000 Fredericia

Nordfyns Landboforening
v/sekretær
A. Allesø Rasmussen
Søballevej 6
5270 Odense N

Proprietær fr.
Anna M. Ziska Hansen
»Agnethesminde«
Fredstedvej 16, Fredsted
6040 Egtved

Gårdejere Valborg og
Verner Christensen
Plouglundvej 12
7190 Billund

Gårdejere Else og
Bjarne Schultz
»Eskegaard«
Møllegde 9, Ll. Anslet
6100 Haderslev

Meta og
Peter Møller Rasmussen
Sødovervej 46, Balle
7182 Bredsten

Gårdejere Else og
Asmus From-Christiansen
»Ultangaard«
Ultang 26, 6100 Haderslev

Gårdejere Lene Willumsen
og Jørgen From
»Solgaard«
Fjelstrup Nørrevej 69
6100 Haderslev

Gårdejere
Margot Mohr og
Anders-Jacob Gunge-From
Stenderupvej 21, Stenderup
6100 Haderslev

Gårdejere Betty og
Jens Markussen
»Stenhøjgaard«
Frejstrupvej 3, Lundby
9240 Nibe

Gårdejer Regnar Markussen
»Stenhøjgaard«
Frejstrupvej 3, Lundby
9240 Nibe

Fru Inge Nielsen
Hans Tausensgade 36
4200 Slagelse

Gårdejere Anny og
Jens Arvig Andersen,
Toelstangvej 6, 4281 Gørlev

Gårdejere Annelise og
Jens Erik Uth
»Søgaard«,
Søvej 8, Dons, 6051 Almind

Gårdejere Ruth og
Arne Nørgaard
»Amnitsbølgaard«
Dusgårdsvej 22, Amnitsbøl
7100 Vejle

Gerda og Jens Larsen
Kraghøjvej 3, Skjold
8700 Horsens

Inge og Anton Kristensen
Blågranen 5, 8620 Kjellerup

Gårdejer Peder Østbjerg
»Ubberudgaard«
Ubberudgårdsvej 6
5491 Blommenslyst

Gårdejer Jørgen Nielsen
»Rosendal«
Gundersøvej 20, Ubberud
5491 Blommenslyst

Gårdejere Erna og
Jørgen Hansen
»Stenbækgaard«
Sallerupgade 30
4750 Lundby

Gårdejer Thorkild Hansen
Næstvedvej 362
4750 Lundby

Gårdejere Hanne og
Poul Nielsen
»Søndervang«
Hanebjergvej 2, Sallerup
4760 Vordingborg

Gårdejere Anna Marie og
Hans K. Christensen
»Toftagergaard«
Engtoften 23, Læsten
8900 Randers

Gårdejere Doris og Bent
Fahlberg
»Trimmelskov«
Århusvej 44, 8643 Ans

Gårdejer
Rasmus Juhl Rasmussen
»Vældegaard«
Møjlbjvej 22A, Røved
8370 Hadsten

Gårdejere Gurdun og
Hans Petersen
»Christiansdal«
Strib Landevej 101, Staurby
5500 Middelfart

Gårdejere Grethe og
Niels Hansen
»Lundsgaard«
Stavkærvej 121, Thorup
5220 Odense SØ

Gårdejer Jørgen F. Schmidt
»Bondeseje«
Randersvej 181, Lime
8544 Mørke

Gårdejere Inger og
Poul Gylling Rasmussen
Allestedgårdsvej 7, Allested
5672 Broby

Gårdejere Hanne og
Niels Juel Nielsen
»Marienholm«
Ømarksvej 3, Durup
9610 Nørager

Gårdejere Tove og Harald
Krogh
Koglevænget 7, Trelde
7000 Fredericia

Konseilspræsidenten

Ditlev Tamm:
Konseilspræsidenten
Jacob Brønnum
Scavenius Estrup
Gyldendal
395 sider - kr. 280.-

Bogens forside.

Historikeren Ditlev Tamm - professor i retshistorie har skrevet bogen om J.B.S. Estrup (1825-1913).

Embedsmandssønnen, der blev godsejer (Skaføgård på Djursland og Kongsdal på Sjælland) og politiker står for mange som en reaktionær skikkelse med provisorietiden og Københavns befæstning.

Ditlev Tamm skildrer i sit værk J.B.S. Estrup på en mere nuanceret måde.

Man skal huske, at Estrup var konseilspræsident (statsminister) i årene 1875-1894, en tid hvor man kunne skelne mellem forskellige fraktioner i dansk politik.

Estrup var Højremand, men ikke reaktionær og uden socialt engagement. Estrups styrke som politiker var overbevisningen om at han havde ret. Et sted i bogen står: »Utilbøjelig til at tage hensyn til andre standpunkter end sit eget«.

Estrup regerede på samme tid som Bismarck, og det var den tyske kansler, der beundrede Estrup, og ikke modsat.

Ditlev Tamm har i bogen det synspunkt, at den lumre danske holdning til forsvaret, som forfægtes af et nuværende regeringsparti, er en arv fra Estrups politik med Blå Gendarmer og opførelsen af Københavns befæstning.

Bogen er meget interessant for dem, der vil vide mere om en af de mest omtvistlige skikkelser i Danmarks nye historie.

Bogen er værd at huske på, når vi inden længe igen får de mørke aftener, der egner sig til fordybelse af en anden og bedre art, end den man får foran fjernsynet.

OGN.

J.B.S Estrup omkring 1880

Slægtsgårdsrejsen til Island

Den rejse, som Dansk Slægtsgårdsforening tilbød sine medlemmer til Island i midten af september er udsolgt, og der blev en lang venteliste.

Derfor er man nu i gang med at tilrettelægge en tur til næste sommer - antagelig juli - således at ingen behøver at blive snydt for den oplevelse, det er at være på Island.

Mere om næste års slægtsgårdsrejse, når tidspunktet er fastsat.

OGN.

Jens og Anna Jensens Fond

udlåner penge til unge landmænds etablering af selvstændigt landbrug, både ved familiehandel og ved køb på det frie marked.

Ansøgninger kan fremsendes løbende og bliver behandlet på halvårslige møder. Fonden yder også legater til unge landmænd under uddannelse. Legat er enten på 5.000 kr. eller 10.000 kr. Legaterne skal primært anvendes til studierejser i udlandet.

Ansøgning kan fremsendes hvert år inden udgangen af april måned, og vil blive behandlet i maj/juni måned. Henvendelse til: **Carl Martin Christensen, Kaaregaard, Badstrupvej 39, 5485 Skamby.**

Landbrugsmessen på Gammel Estrup

I nr. 321 af »Slægtsgården« omtales en forestående landbrugsmesse på Gl. Estrup. Det er godt at have traditioner, og det ser ud til, at Århus Amt har fået en ny. Weekenden 22. til 23. juni blev en stor succes med over 20.000 gæster, så der er al mulig grund til at antage, at der fremover vil blive holdt landbrugsmesse hvert år.

Landbrugsmessen blev åbnet lørdag middag med taler af dens formand Jørgen Brøgger, Attrup ved Æbeltoft, Sønderhald Kommunes borgmester Carl Damgaard og Landbrugsrådets præsident Peter Gæmelke.

Peter Gæmelke fremhævede betydningen af, at land- og bysamfund mødes i fortid og nutid gennem samarbejde med Dansk Landbrugsmuseum.

Messen vil vise landbrugets frembringelser og skabe dialog mellem land og by. Peter Gæmelke nævnte, at mange er modstandere af støtte til landbruget, men at landbruget gerne producerer på markedsvilkår, forudsat at det sker i konkurrence på lige vilkår. Han mente endvidere, at landbrugets gode vilje til forandring og dialog burde belønnes med færre indgreb og restriktioner.

Efter åbningshøjtideligheden overrakte formanden for Randers Husholdningsselskab Anders Chr. Wegger en »Gl. Estruppris« til Peter Gæmelke. Jørgen Brøgger begrundede tildelingen med, at Peter Gæmelkes indsats er med til at skabe optimisme hos landmændene bl.a. ved, at den omfatter en dialog med forbrugerne og udbygger forståelsen.

Det var meningen at åbningshøjtidelighedens hovedpersoner sammen med Dansk Landbrugsmuseums direktør skulle stige til vejrs i luftballoner, men på grund af for megen blæst måtte ballonflyvningen desværre opgives.

Det overordnede formål med etableringen af messen var at udfylde det tomrum, der opstod, da flere lokale dyrskuer opgav at fortsætte på grund af økonomien. En række landbrugsorganisationer og virksomheder i amtet besluttede sig derfor til at videreføre den kulturelle arv som dyrskuerne må siges at være, ved at arrangere et stort og velplaceret skue.

Dyr og maskiner blev placeret på det 16 ha store udstillingsareal, hvor også 140 udstillere fra andre erhverv

Arkivudvalgsformand Henry Slemming i samtale foran Slægtsgårdsforeningens stand.

bl.a. skovbrug og gartneri fandt plads. Dansk Landbrugsmuseum, Gl. Estrup arbejder med formidling af landbrug i fortid og nutid, og da det i fremtidens landbrug er vigtigt at have kendskab til sine rødder, må det siges, at Gl. Estrup er det oplagte sted at afholde messen.

For at løfte dyrskuet op på et højere niveau indstiftede arrangørerne en ny pris »Gl. Estrupprisen«, der blev tildelt de ti flotteste dyr indenfor kødkvæg, heste, får og geder, og derudover blev der på messen uddelt en lang række ærespræmier.

Landbrugsmessen blev en folkefest for hele familien, idet der også præsenteredes et overflødigshorn af aktiviteter og underholdning. Her bør nævnes et shownummer med en af Europas ældste hesteracer - Friserhesten, hvor ryttere fra stutteri Banegården ved Skanderborg lavede forskellige øvelser. Det fornemmeste hesteshow blev dog udført af en fransk artistgruppe på Camarqueheste. Og fra rideklubben Birken i Himmerland kom der en kørekvadrille med fjordheste og smukke vogne.

Gæsterne kunne også se en opvisning af hyrdehunde, om hvordan hundene kunne samle, holde og flytte får. Et stort modeshow blev der også plads til på messen. Tøjet, der vist frem, var lavet af hår fra mohairgeder og gedeskind. Af andre aktiviteter bør nævnes »Farmers Games«, hvor stærke mænd dyster i tre kategorier: Traktortræk, hvor to mænd trak en otte tons traktor, farmerløft, hvor mænd kappedes om at løfte tunge sække og farmerwalk, hvor to mænd skulle trække en tung minislæde så langt som muligt.

Et af de mest morsomme, men mere larmende indslag var de »canadiske« skovhuggere fra Rold, der er rene virtuoser på økser og save.

En af de helt store attraktioner på messen blev de store udstillinger med veteranbiler og gamle traktorer. Da de gamle traktorer skulle præsenteres i ringen, førte Dansk Landbrugsmuseums direktør Henrik Vensild an på en grå Ferguson.

Blandt de mange stande på udstillingen var også en fra Dansk Slægtsgårdsforening, idet arkivudvalgsformanden havde sørget for en plads hos Dansk Landbrugsmuseums Venneforening. Fra arkivets side skiftedes vi til at være tilstede og uddelte material til de mange interesserede, og det lykkedes at hverve enkelte nye medlemmer.

Søndag aften sluttede messen med en sjælden smuk Skt. Hansfest på plænen foran hovedbygningen, og fhv. minister Britta Schall Hoiberg holdt en meget fin båltale.

E. Overby

Museumsdirektør Henrik Vensild på den grå Ferguson, da de gamle traktorer skulle præsenteres i ringen. Henrik Vensild var den helt rigtige til at køre med den gamle Ferguson, idet han i sine unge dage var landbrugsmedhjælper på Randerseggen.

Tre jubilæer

I denne sommer er der gjort meget for at vise de grå Ferguson'er frem. Det er 50 år siden den lille slidstærke traktor, der repræsenterer den store fornyelse i traktorernes konstruktion, kom til Danmark.

I år fejrer Jerseykoen 100 års fødselsdag i Danmark. Den lille malkeko - med de godmodige øjne og den fede mælk - har stadig sin plads i kvægbruget.

Den kom hertil som herregårdsko, blev også husmandsko, og er stadig i besætninger på alle størrelser. Lerckenfeldt gods i Himmerland har Jerseykøer, for at nævne en herregård, der har den ko, som i 1896 blev indført på Gårdbogård i Vendsyssel.

For hundrede år siden tvivlede mange på, at koen fra kanaløen kunne trives så højt mod nord, men tiden viste, at den klarede sig fint. I Sverige har man også en stor bestand af Jerseykøer.

Flere af de danske Jerseybesætninger er på stammer, der er kommet hertil fra Sverige.

Sidste år markeredes, at det var 100 år siden, at belgierhesten var kommet til Danmark.

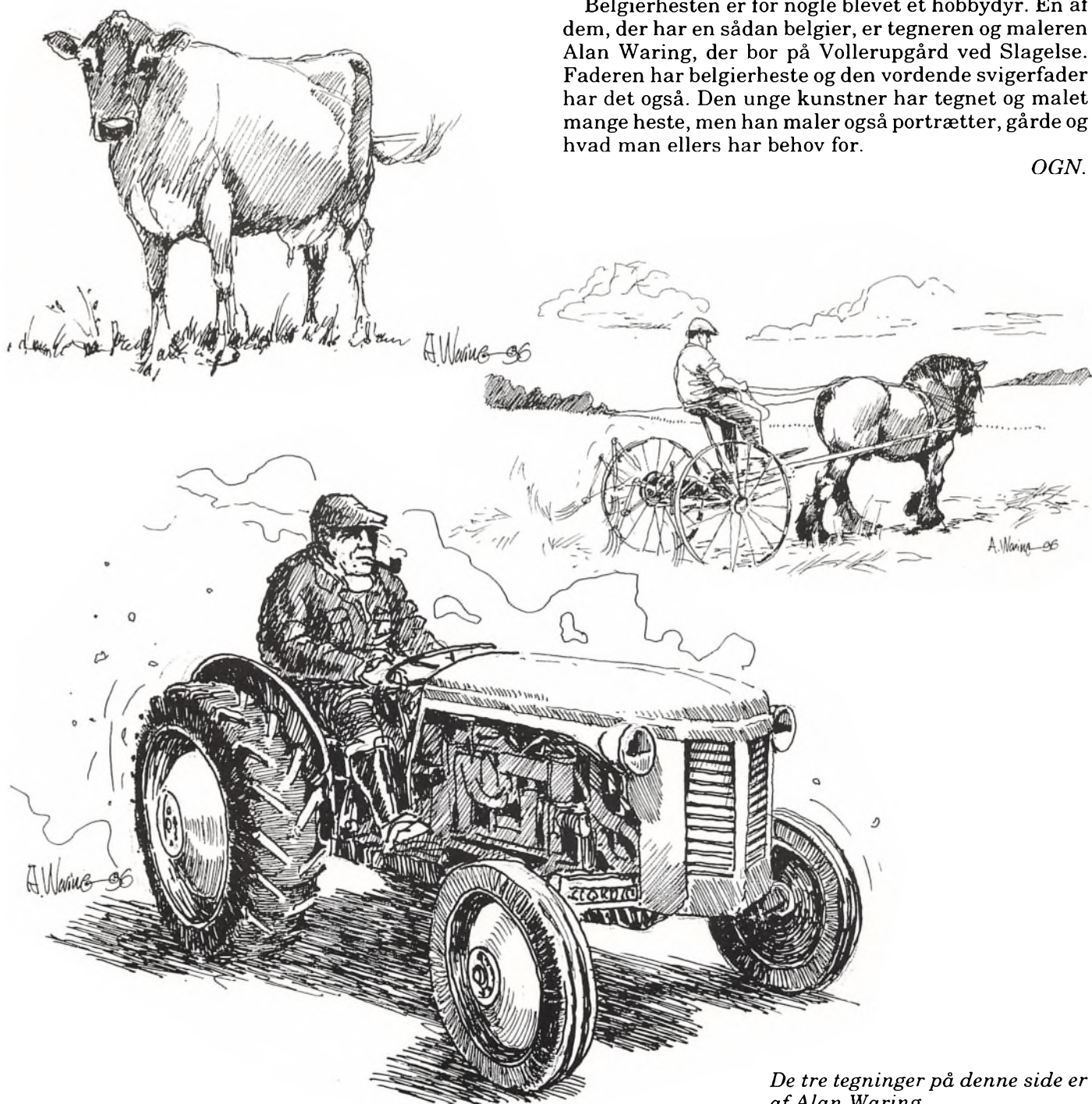
Nogle landmænd på Vestsjælland med den svære jord manglede en stærk hest. Den jyske hest var dengang ikke hvad den blev til, og derfor samledes interessen for den belgiske trækhest, som den blev kaldt.

Belgierhesten er stor. Den skal udtrykke styrke og kraft.

Den store hest blev gjort arbejdsløs af den lille grå traktor, men trods manglende beskæftigelse, avles der stadig belgierheste i stort tal.

Belgierhesten er for nogle blevet et hobbydyr. En af dem, der har en sådan belgier, er tegneren og maleren Alan Waring, der bor på Vollerupgård ved Slagelse. Faderen har belgierheste og den vordende svigerfader har det også. Den unge kunstner har tegnet og malet mange heste, men han maler også portrætter, gårde og hvad man ellers har behov for.

OGN.

De tre tegninger på denne side er af Alan Waring.